

"นานานามพระคณศ"

เรื่องโดย : รองอธิการฝ่ายวิชาการ

(อาจารย์ยุพา ประเสริฐยิ่ง)

โอมนะโม พระคณศายะ นะโอมะมะ คันธะมาละ
สิทธิหะนัม กะพะมะนะ สัมมาอะระหัง วันทามิ
สัมมาอะระหัง วันทามิ สัมมาอะระหัง วันทามิ

(คำสวดบูชาพระคณศ ในบริเวณวิทยาลัยนาฏศิลป์)

พระคณศ เป็นนามของเทพเจ้าสำคัญองค์หนึ่งของศาสนาฮินดู หรือศาสนาพราหมณ์ ผู้คนในแถบเอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งจีน ธิเบตเคารพนับถือพระองค์เป็นเทพแห่งศิลปศาสตร์ เป็นเทพแห่งปัญญาและวิทยาการสาขาต่างๆ เชื่อกันว่าทรงสามารถประสาทสรรพมงคล อำนาจผลสัมฤทธิ์ พิษิตอุปสรรคแก่ผู้ที่เคารพบูชาพระองค์ให้ได้ประสบแต่ความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรือง

พระคณศทรงเป็นพระโอรสของพระศิวะ(พระอิศวร) กับพระอุมมา(พระนางปารวตี) ผู้นับถือศาสนาฮินดูเชื่อว่า พระคณศ เกิดจากเหงื่อไคลของพระอุมมา ทรงนำมาปั้นเป็นหนุมรูปงามให้ทำหน้าที่เฝ้ารักษาทวารที่ประทับ และทรงกำชับว่ามีให้ผู้ใดล่วงล้ำเข้ามา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาที่พระนางสรงน้ำ วันหนึ่งพระศิวะเสด็จมา พระคณศไม่ยอมให้เข้าในที่ประทับ จึงเกิดการต่อสู้กับพวกเทพบริวารซึ่งแพ้พระคณศหมด พระวิษณุจึงต้องใช้อุบายล่อลวงจึงตัดเศียรพระคณศได้ พระอุมมาพิโรธมากเมื่อทรงทราบเรื่อง พระฤาษีนารทต้องมาไกล่เกลี่ย เพื่อให้พระคณศฟื้นคืนชีวิตอีกครั้งหนึ่ง พระนางจึงให้นำศิระษะของช้างซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตสิ่งแรกที่พบมาต่อเศียร จากนั้นพระศิวะจึงประสาทพรให้มีอำนาจเหนือ เทพบริวารของพระองค์ ส่วนคนไทยเชื่อว่า พระคณศคือพระขันธกุมาร พระองค์ทรงได้รับเทวบัญชาให้ไปปราบช้างน้ำชื่อ อสุรังกิ แต่จะต้องเข้าพิธีโสกันต์ก่อน ในวันพิธีมีการอัญเชิญพระพรหม และพระนารายณ์มาเจริญพระเกศา แต่พระนารายณ์บังเอิญบรรทมหลับสนิท พระอินทร์ต้องทรงปลุกด้วยเสียงมหาสังข์ พระนารายณ์ทรงทราบความได้ปลั้งพระโอษฐ์ว่า “ ลูกหัวหาย จะนอนหลับให้สบายก็ไม่ได้” ทำให้เศียรของพระกุมารหลุดหายไป พระ

อิศวรจึงให้พระวิษณุกรรมไปยังโลกมนุษย์เพื่อตัดหัวคนที่ใกล้จะมรณะมาต่อ ให้ แต่ไม่มีเลย พบแต่
ข้างที่นอนหันหัวไปทางทิศตะวันตก จึงตัดเอาหัวข้างมาต่อให้พระขันธกุมาร

พระกณศมีลักษณะปรากฏ โดยทั่วไปคือ พระวรกายเป็นมนุษย์อ้วนเตี้ย พระอุทรพลู๊ย พระ
กรรณยาน พระเศียรเป็นข้างงาเดียว สีกายแดง มีสี่กร ถือบาศ และขอ บางแห่งว่าถือวัชระ จักร สังข์
คทา ดอกบัว ทรงหนูเป็นพาหนะ

พระนามของพระกณศมีจำนวนมาก บางพระนามแสดงกำเนิด บางพระนามแสดงลักษณะ
ประจำพระองค์ บางพระนามแสดงสถานะ หน้าที่ของพระองค์ เชื่อกันว่าผู้ใดสามารถสวดท่องพระ
นามสำคัญของพระองค์ หรือท่องนามพระองค์ได้ ๑๐๘ พระนามจะเกิดความเป็นสิริมงคล ทำการ
ใดก็จะสำเร็จ รอดพ้นจากอุปสรรคข้อขัดข้องทั้งหมด พระนามของพระกณศ มีได้แก่

กิปล หมายความว่า ผู้มีรัศมีสีน้ำเงิน และสีเหลือง

คชครณก หมายความว่า ผู้เสมือนช้าง

คช मुख หมายความว่า ผู้มีหน้าเป็นช้าง

คชวิทัน หมายความว่า ผู้มีหน้าเป็นช้าง

คชานน หมายความว่า ผู้มีหน้าเป็นช้าง

คณกรีธา หมายความว่า ผู้เยี่ยมยอด หรือผู้สูงสุดแห่งหมู่คณะ

คณนาถ หมายความว่า ผู้เยี่ยมยอด หรือผู้สูงสุดแห่งหมู่คณะ

คณนายก หมายความว่า ผู้เยี่ยมยอด หรือผู้สูงสุดแห่งหมู่คณะ

คณบดี หมายความว่า ผู้เยี่ยมยอด หรือผู้สูงสุดแห่งหมู่คณะ

คณปติ หมายความว่า ผู้เยี่ยมยอด หรือผู้สูงสุดแห่งหมู่คณะ พระนามนี้พระศิวะประทาน โดยทรง
มอบให้เป็นใหญ่เหนือบรรดาคณะบริวารของพระศิวะ

คณปุกว หมายความว่า เหมือนผู้นำฝูงโค คือเป็นหัวหน้าคณะบริวารพระศิวะ

คณาธยช หมายความว่า ผู้เยี่ยมยอด หรือผู้สูงสุดแห่งหมู่

คณะ

คณศวร์ หมายความว่า ผู้ยิ่งใหญ่ในคณะเทพ

คเนศ หมายความว่า ผู้ยิ่งใหญ่ในคณะเทพ

คริมุข หมายความว่า ผู้มีหน้าเป็นช้าง

คุหาครช หมายความว่า ผู้เป็นพี่ชายของพระขันธกุมาร

ทวิเททก หมายความว่า ผู้มีร่างกายสองส่วน

ทไวมตุระ หมายความว่า ผู้มีมารดาสององค์คือ พระอุมา และแม่ช้าง

ฐมรวรรณ หมายความว่า ผู้มีผิวกายเหมือนเมฆ หรือควัน

ฐมรภ หมายความว่า ผู้มีผิวดำแดง

ฐมรเกตุ หมายความว่า ธงประจำพระองค์มีสีเหมือนเมฆ หรือควัน

พิฆเณศ หมายความว่า ผู้เป็นใหญ่แห่งอุปสรรค

พิฆเณศวร หมายความว่า ผู้เป็นใหญ่แห่งอุปสรรค

พิไลยาร์ หมายความว่า โอรสแห่งเทพ และชนกชนนีแห่งจักรวาลคือพระศิวะ และพระอุมา

ภละจันทร หมายความว่า หน้าผากมีพระจันทร์เหมือนอาภรณ์

มโหทร หมายความว่า ผู้มีท้องใหญ่

มุลิกอาสน์ หมายความว่า จีหนู

รักรตุณทะ หมายความว่า ผู้มีวงแดง

ลัมภกรรณ หมายความว่า ผู้มีหูยาน ผู้มีหูใหญ่

ลัมโพทร หมายความว่า ผู้ท้องพลุ้ย

ลัมโพทะ หมายความว่า ผู้มีท้องพลุ้ย

วักรตุณทะ หมายความว่า ผู้มีวงคดโค้ง

วิกฏ หมายความว่า ผู้ที่ดีที่สุด

วิกัฏ หมายความว่า ผู้พิการ

วิฆนนายก หมายความว่า ผู้เป็นใหญ่แห่งอุปสรรค

วิฆนนาศกะ หมายความว่า ผู้ขจัดอุปสรรค ผู้ปิดเป่าความขัดข้อง

วิฆนนาศน์ หมายความว่า ผู้ขจัดอุปสรรค ผู้ปิดเป่าความขัดข้อง

วิฆนบดี หมายความว่า ผู้เป็นใหญ่แห่งอุปสรรค

วิฆนนาตกะ หมายความว่า ผู้เป็นใหญ่แห่งอุปสรรค

วิฆนายกะ หมายความว่า ผู้เป็นใหญ่แห่งอุปสรรค

วิฆนราช หมายความว่า ผู้เป็นใหญ่แห่งอุปสรรค

วิฆนหารี หมายความว่า ผู้ขจัดอุปสรรค ผู้ปิดเป่าความ

ขัดข้อง

วิฆเนศ หมายความว่า ผู้เป็นใหญ่แห่งอุปสรรค

วิฆเนศวร หมายความว่า ผู้เป็นใหญ่แห่งอุปสรรค

ศูรปกรรณ หมายความว่า ผู้มีหูเหมือนกระจาด

สิทธิธาดา หมายความว่า ผู้อำนวยความสะดวกสำเร็จ ผู้ประทานความสำเร็จ

สิทธิบัติ หมายความว่า ผู้อำนวยความสำเร็จ ผู้ประทานความสำเร็จ

สุขุม หมายความว่า หน้าตาสวยงาม

หรั้มพะ หมายความว่า ผู้ป้องกัน ผู้คุ้มครอง

อัครุณะ หมายความว่า ผู้ทรงหนุเป็นพาหนะ

อาขุรธ หมายความว่า ผู้ทรงหนุเป็นพาหนะ

อาครษ หมายความว่า พี่ชาย ผู้เป็นพี่ชายของพระขันธกุมาร

เอกทันต์ หมายความว่า ผู้มีงาเดียว เหตุเพราะเกิดต่อสู้กับปรศุราม ถูกปรศุรามขว้างด้วยขวานซึ่งได้รับประทานจากพระอิศวรขว้าง พระกณศทรงจำได้ว่าเป็นขวานของพระบิดาจึงไม่คิดต่อสู้ต่อไป
ขวาน โคนงาช้างซ้ายหัก

บุคคลใดยึดมั่นศรัทธาในองค์พระกณศ น้อมจิตนมัสการพระองค์ท่านว่า “นโม กณศายะ วิฆเนศารายะ” ย่อมจะได้รับการคุ้มครอง และได้รับการประสิทธิ์ประสาทให้เกิดความสำเร็จในกิจการที่ปรารถนาทุกประการ

*****